

Pers en Voorlichting

Hof van Justitie van de Europese Unie

PERSCOMMUNIQUÉ nr. 7/17

Luxemburg, 25 januari 2017

Arrest in zaak C-640/15

Tomas Vilkas

De autoriteiten die belast zijn met de tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel dienen in geval van overmacht een derde datum voor overlevering vast te stellen, indien de twee eerste pogingen tot overlevering zijn mislukt vanwege het door de gezochte persoon geboden verzet

Het staat ter beoordeling van de nationale rechterlijke instanties of dit verzet voor de autoriteiten niet voorzienbaar was en of de gevolgen van dat verzet ondanks alle door deze autoriteiten genomen voorzorgsmaatregelen niet konden worden vermeden

Tegen Tomas Vilkas zijn door een Litouwse rechterlijke instantie twee Europese aanhoudingsbevelen uitgevaardigd. De Ierse autoriteiten hebben geprobeerd om Vilkas via een commerciële vlucht aan de Litouwse autoriteiten over te leveren. Doordat Vilkas verzet bood, is hem evenwel de toegang aan boord van het vliegtuig geweigerd. Twee weken later mislukte een tweede poging tot overlevering, eveneens via een commerciële vlucht, door een gelijke reeks gebeurtenissen.

De Ierse minister van Justitie en Rechtsgelijkheid heeft de High Court (rechter in eerste aanleg, Ierland) daarop verzocht toestemming te verlenen voor een derde poging tot overlevering van Vilkas. Deze rechterlijke instantie stelde echter vast dat zij niet bevoegd was om dit verzoek in behandeling te nemen en heeft de invrijheidsstelling van Vilkas gelast.

De minister van Justitie en Rechtsgelijkheid heeft tegen deze beslissing hoger beroep ingesteld bij de Court of Appeal (rechter in tweede aanleg, Ierland). In deze omstandigheden wenst de Court of Appeal van het Hof van Justitie te vernemen of het Unierecht de autoriteiten toestaat om, wanneer zich een geval van overmacht voordoet, meermaals een nieuwe datum voor de overlevering overeen te komen en zo ja, onder welke omstandigheden.

Het Hof brengt allereerst in herinnering dat volgens het Unierecht de gezochte persoon niet later dan tien dagen na de definitieve beslissing betreffende de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel wordt overgeleverd. Op deze regel bestaan echter bepaalde uitzonderingen. Zo is bepaald dat de rechterlijke autoriteiten een nieuwe datum voor de overlevering kunnen vaststellen, indien de gezochte persoon door omstandigheden die buiten de macht liggen van enige lidstaat niet binnen de gestelde termijn kan worden overgeleverd. Zich met name baserend op de door de Uniewetgever nagestreefde doelstellingen oordeelt het Hof dat **het aantal nieuwe data dat voor overlevering tussen de betrokken autoriteiten kan worden vastgesteld, door het Unierecht niet uitdrukkelijk wordt beperkt, wanneer de overlevering binnen de termijn van tien dagen na de definitieve beslissing betreffende de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel, is mislukt.**

Het Hof onderzoekt vervolgens of de uitvoerende rechterlijke autoriteit (in dit geval de Ierse autoriteiten) en de uitvaardigende rechterlijke autoriteit (in dit geval de Litouwse autoriteiten) een derde datum voor overlevering dienen overeen te komen wanneer de gezochte persoon, door herhaaldelijk verzet te bieden, de overlevering twee keer heeft verhinderd.

In de eerste plaats overweegt het Hof dat het **de bedoeling van de Uniewetgever is geweest dat onder het begrip overmacht moet worden verstaan abnormale en onvoorzienbare omstandigheden die zich hebben voorgedaan buiten toedoen van degene die zich erop**

beroept, en waarvan de gevolgen ondanks alle voorzorgsmaatregelen niet konden worden vermeden.

In de tweede plaats benadrukt het Hof dat het begrip overmacht eng moet worden uitgelegd. Overmacht kan de verlenging van de termijn voor overlevering van de gezochte persoon immers slechts rechtvaardigen in zoverre die overmacht ertoe leidt dat deze persoon „niet” binnen de gestelde termijn kan worden overgeleverd. De omstandigheid dat de overlevering wordt bemoeilijkt kan de toepassing van de regel dan ook niet rechtvaardigen.

Het Hof is van oordeel dat in deze context **het verzet door een gezochte persoon tegen zijn overlevering op goede gronden kan worden beschouwd als een abnormale omstandigheid**. Daarentegen kan deze situatie in beginsel niet als een onvoorziene omstandigheid worden aangemerkt.

A fortiori kan in een situatie waarin de gezochte persoon zich reeds heeft verzet tegen de eerste poging tot overlevering, het feit dat deze persoon zich eveneens verzet tegen een tweede poging tot overlevering, normalerwijze niet als onvoorzienbaar worden beschouwd.

Het Hof merkt op dat de autoriteiten van de lidstaten over middelen beschikken die het hun in de meeste gevallen mogelijk maken het verzet van de gezochte persoon te breken. Het is eveneens mogelijk dat algemeen gebruik wordt gemaakt van transportmiddelen waarvan het gebruik niet doeltreffend door het verzet van de gezochte persoon kan worden verhinderd.

Het Hof overweegt echter dat **niet geheel kan worden uitgesloten dat, wegens uitzonderlijke omstandigheden, op objectieve wijze blijkt dat het verzet door de gezochte persoon tegen zijn overlevering voor de betrokken autoriteiten niet voorzienbaar was**, en dat de gevolgen van dat verzet ondanks alle door deze autoriteiten genomen voorzorgsmaatregelen niet konden worden vermeden. **Het Hof oordeelt dat het aan de verwijzende rechterlijke instantie staat om na te gaan of er in casu sprake is van dergelijke omstandigheden.**

Voor zover het voorts mogelijk is dat de Court of Appeal oordeelt dat het herhaaldelijk door Vilkas geboden verzet niet als overmacht kan worden aangemerkt, **preciseert het Hof dat het Unierecht niet aldus kan worden uitgelegd dat het inhoudt dat de uitvoerende rechterlijke autoriteit na het verstrijken van de gestelde termijnen niet langer een nieuwe datum voor overlevering met de uitvaardigende rechterlijke autoriteit kan vaststellen**, of dat de uitvoerende lidstaat niet langer verplicht is de tenuitvoerleggingsprocedure voort te zetten.

Een uitlegging volgens welke de uitvoerende rechterlijke autoriteit na het verstrijken van de gestelde termijnen de gezochte persoon niet langer hoeft over te leveren, noch hiertoe een nieuwe datum met de uitvaardigende rechterlijke autoriteit hoeft vast te stellen, zou afbreuk kunnen doen aan de doelstelling, de justitiële samenwerking te bespoedigen en te vereenvoudigen. Hieruit volgt dat **het enkele verstrijken van de gestelde termijnen de uitvoerende lidstaat niet van zijn verplichting ontheft de procedure van tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel voort te zetten en de gezochte persoon over te leveren, en dat de betrokken autoriteiten daartoe een nieuwe datum voor overlevering dienen vast te stellen.**

NOTA BENE: De prejudiciële verwijzing biedt de rechterlijke instanties van de lidstaten de mogelijkheid, in het kader van een bij hen aanhangig geding aan het Hof vragen te stellen over de uitlegging van het recht van de Unie of over de geldigheid van een handeling van de Unie. Het Hof beslecht het nationale geding niet. De nationale rechterlijke instantie dient het geding af te doen overeenkomstig de beslissing van het Hof. Deze beslissing bindt op dezelfde wijze de andere nationale rechterlijke instanties die kennis dienen te nemen van een soortgelijk probleem.

Voor de media bestemd niet-officieel stuk, dat het Hof van Justitie niet bindt.

De [volledige tekst](#) van het arrest is op de dag van de uitspraak te vinden op de website CURIA.

Contactpersoon voor de pers: Stefaan Van der Jeught ☎ (+352) 4303 2170